

Handläggare: Josefin Johansson
Telefon: 08-508 05 072

Dnr 600-101-2009

Dnr 600-103-2009

Sammanträde 24 mars 2009

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Svar på skrivelser från nämnden angående biståndsbedömning och vårdbehovsmätning inom äldreomsorgen.

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens redovisning.

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Annica Dominius
Avdelningschef

Sammanfattning

Nämnden har i skrivelser till förvaltning uttryckt oro över fördelningen mellan ersättningsnivåerna till utförarna samt givit förvaltningen i uppdrag att genomföra eventuella åtgärder för att säkerställa en rättvis och lika biståndsbedömning som överensstämmer med staden i övrigt. Den enskildes behov av vård- och omsorg ska tillgodoses oavsett vilken ersättningsnivå som uppmätts. Enbart lägre ersättningsnivåer på enheter där personalbehovet är stort kan på sikt leda till brister i kvaliteten. Förvaltningen har därför uppmanat samtliga utförare att påkalla ommätning i de fall där utföraren anser att det är befogat. SNAC-rapporten i sig föranleder ingen förändring av biståndshandläggarnas arbetssätt.

Bilagor:

1. Skrivelse från Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna liberalerna
2. Skrivelse från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de Gröna
3. Statistik ersättningsnivåer.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för äldreomsorg.

Ärendet har behandlats i samverkansgrupp den 12 mars 2009.

Ärendet har behandlats i lokala pensionärsrådet den 16 mars 2009.

Bakgrund

Nämnden har i skrivelser till förvaltning uttryckt oro över fördelningen mellan ersättningsnivåerna till utförarna samt givit förvaltningen i uppdrag att genomföra eventuella åtgärder för att säkerställa en rättvis och lika biståndsbedömning som överensstämmer med staden i övrigt.

Till grund för nämndens frågeställningar ligger en remiss från Länsstyrelsen till Äldreförvaltningen gällande vårdbehovsmätning samt SNAC-rapporten (Undersökning av behov och insatser inom äldreomsorgen i Stockholms stad).

Länsstyrelsens remiss (7010-08-95435) gällande nivåbedömningar

Remissen ställdes till Äldreförvaltningen som också svarat på den. Till grund för remissen ligger ett brev från Hässelgården angående vårdbehovsmätning.

SNAC-rapporten

Syftet med rapporten har varit att.

- Förbättra uppföljningen av äldreomsorgens genom att ställa beviljade insatser i relation till behov på individnivå.
- Att säkerställa en likvärdig bedömning som är rättvis och likformig så att samma behov ges samma insatser.
- Ge underlag för ett effektivt resursutnyttjande – en väl fungerande behovsbedömning och en fördelning av resurserna på olika nivåer som motsvarar behoven.

Förvaltningens synpunkter

Skillnaden mellan behovsbedömning och vårdbehovsmätning

Behovsbedömningen eller biståndsbedömningen som den också kallas är den process som initieras när den äldre ansöker om insatser från äldreomsorgen. Biståndshandläggaren utreder den äldres behov och fattar ett biståndsbeslut (i enlighet med Socialtjänstlagen och stadens riktlinjer). I denna process är den äldres och dennes anhörigas medverkan central.

I och med att valfrihet infördes för vård- och omsorgsboende i Stockholm beslutade kommunfullmäktige också att införa en fast ersättning i tre nivåer för samtliga utförare oavsett regiform. Vårdbehovsmätningen är endast till för att fastställa enligt vilken nivå utföraren ska få ersättning. Äldrenämnden har tagit fram anvisningar och mätinstrument för hur mätningen ska gå till. Mätningen har ingen direkt koppling till den äldres diagnoser eller sjukdomsbild utan är endast ett sätt att avgöra vilka personalresurser som krävs för att till exempel hantera ett visst beteende eller ett visst rörelsehinder.

Den enskildes behov av vård- och omsorg ska tillgodoses oavsett vilken ersättningsnivå som uppmäts. Detta är utförarnas ansvar enligt Socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Har utföraren enbart lägre nivåer under en längre tid fast de boendes vård- och omsorgsbehov är stort ges utföraren dock inte förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag och kvaliteten blir på sikt lidande.

Förvaltningens arbete med vårdbehovsmätningar

Inför införandet av det nya ersättningssystemet sommaren 2008 genomfördes vårdbehovsmätningar för samtliga äldre som bor på vård- och omsorgsboende inom valfrihetssystemet och tillhör Hässelby-Vällingby stadsdel. Mätningarna utfördes av tre biståndshandläggare i enlighet med stadens riktlinjer för vårdbehovsmätning. Resultatet blev markant avvikande från den förväntade fördelningen mellan nivåerna 2 och 3. Anledningen till detta har varit att utförarnas dokumentation brister.

Till grund för mätningen ligger biståndshandläggarens utredning om den äldres behov, genomförandeplan (som upprättats av utföraren), vårdpersonalens muntliga uppgifter samt utförarens dokumentation enligt SoL och HSL. Förvaltningen har uppmanat samtliga utförare att inkomma med de ärenden de anser ligger i "fel" nivå så att ommätning kan genomföras.

De ärenden där utförare och handläggare inte är överens om nivå tas upp till diskussion i en arbetsgrupp innan nivån fastställs. Gruppen består av äldreomsorgens avdelningschef, biträdande avdelningschef för biståndsenheten och biträdande avdelningschef för vård- och omsorgsboendena samt biståndshandläggarna.

Statistik tas regelbundet fram angående nivåfördelningen och på vilka ommätningar som har begärts, vilka som genomförts och resultatet av mätningen. Frågan följs upp varannan vecka av Äldreomsorgens ledningsgrupp. Förvaltningen är mån om att få en rimlig fördelning mellan ersättningsnivåerna så att utförarna har förutsättningar att utföra sitt uppdrag väl. Förvaltningen är också mån om att mätningarna utförs på ett korrekt sätt, i enlighet med stadens riktlinjer, och avser därför inte släppa kravet på viss dokumentation.

Utförarnas dokumentation

Förvaltningen är medveten om att utförarnas dokumentation ofta brister. Därför planeras en ny utbildning i Parasol, med start våren 2009, för samtliga utförare i kommunal regi. Äldreförvaltningen har just kommit med en ny användarhandledning för Parasol vilket kommer att underlätta arbetet. Äldreförvaltningen diskuterar även om anvisningar ska sammanställas med goda exempel på hur genomförandeplaner och journalanteckningar kan formuleras. Detta är något som verkligen efterfrågas av utförarna vilket också framförts till Äldreförvaltningen.

Förvaltningens arbete med resultatet av SNAC-rapporten

På biståndsenheten pågår ett ständigt utvecklingsarbete för att säkerställa en rättvis och lika bedömning för stadsdelens invånare.

SNAC-rapporten visar att en stor del av de äldre i Hässelby-Vällingby som har insatser från äldreomsorgen har svår eller mycket svår kognitiv nedsättning i förhållande till övriga stadsdelar. I rapporten dras slutsatsen att kognitiv nedsättning ökar starkt med åldern. En annan möjlig förklaring skulle, enligt rapporten, vara att längre utbildning minskar sannolikheten att drabbas av kognitiv nedsättning medan det då skulle vara vanligare bland äldre med kort utbildning. En troligare förklaring till de höga nivåerna på kognitiv nedsättning i Hässelby-Vällingby kan, enligt förvaltningens mening, vara närheten till Brommageriatriken och minnesmottagningen där.

En annan slutsats som kan dras av rapporten är att stadsdelen beviljar jämförelsevis få timmar till dem som är i behov av lite hjälp i förhållande till andra stadsdelar. Detta är främst något som möjligen påverkar utförarna. De äldre får den hjälp som de ansökt om och har rätt till.

Rapporten visar även att Hässelby-Vällingby är bland de stadsdelar där den största andelen av äldre med omfattande funktionshinder bor på vård- och omsorgsboende. Detta skulle kunna innebära att stadsdelen behöver förbättra insatserna i hemmet för att de som önskar verkligen ska kunna få bo kvar hemma.

SNAC-rapporten i sig föranleder inte någon ändring av biståndsbedömningen i Hässelby-Vällingby för att uppnå större likhet över staden. För att uppnå detta krävs tydliga riktlinjer från staden till förvaltningarna. Bedömningskansliet arbetar med att ta fram ett kartläggningsinstrument för biståndsbedömningar. Syftet är att det ska bidra till en tydligare utredningsmetodik, enhetligare bedömningar samt ökad rättssäkerhet. Stadsdelsnämnderna Hägersten-Liljeholmen, Rinkeby-Kista, Södermalm och Östermalm är delaktiga i arbetet. Målsättningen är att kartläggningsinstrumentet ska vara klart och integreras i Paraplysystemet under hösten 2009.
